

Pan
mł. insp. Andrzej Szymczyk
p.o. Komendanta Głównego Policji

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w *Planie kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na 2016 rok*, na temat: *Efekty przygotowań Policji do zmian wynikających z nowelizacji Kodeksu postępowania karnego*¹, przeprowadzonej w terminie od 18 stycznia 2016 r. do 26 lutego 2016 r. w Komendzie Głównej Policji² z siedzibą przy ul. Puławskiej 148/150, 02-624 Warszawa.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*³ przez zespół kontrolerów MSWiA w składzie:

Kierownik zespołu kontrolerów: Marta Błaszowska, główny specjalista w Departamencie Kontroli, Skarg i Wniosków MSWiA, na podstawie upoważnienia nr 5/2016 z 18 stycznia 2016 r.;

Członek zespołu kontrolerów: Paulina Jaworska-Starościak, specjalista w Departamencie Kontroli, Skarg i Wniosków MSWiA, na podstawie upoważnienia nr 6/2016 z 18 stycznia 2016 r.

Dowód: akta kontroli str. 3-6 Tom I

Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. Działania organizacyjne związane z przygotowaniem formacji do wykonywania czynności w postępowaniu przygotowawczym po nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego*.
2. Dostosowanie aktów prawa wewnętrznego do zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej.
3. Działania dydaktyczne z zakresu nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego* i przedsięwzięcia mające na celu przygotowanie do realizacji zadań wynikających ze znowelizowanej procedury karnej.

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz.555, z późn.zm.), zwanego dalej także *Kpk*.

² Zwanej dalej również KGP.

³ Dz. U. Nr 185, poz. 1092, zwanej dalej ustawą *o kontroli*.

Kontrolą objęty został okres od 25 października 2013 r. do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych, tj. do 18 stycznia 2016 r.

Celem kontroli była ocena czy Komendant Główny Policji podjął działania, które w sposób należyty przygotowały formację do zmian wynikających z nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego*, w tym czy system organizacji szkoleń przyjęty przez Komendanta Głównego Policji gwarantował przeszkolenie funkcjonariuszy Policji wykonujących czynności związane z procedurą karną. Celem kontroli była także ocena czy formacja została prawidłowo przygotowana pod względem organizacyjnym i prawnym do realizacji zadań wynikających ze znowelizowanej procedury karnej oraz czy autorzy programów nauczania posiadali odpowiednie kwalifikacje, umiejętności oraz przygotowanie.

W okresie objętym kontrolą stanowisko Komendanta zajmowali: gen. insp. Marek Działoszyński (10 stycznia 2012 r. - 11 lutego 2015 r.), gen. insp. Krzysztof Gajewski (12 lutego 2015 r. - 10 grudnia 2015 r.), inp. Zbigniew Maj (11 grudnia 2015 r. - 11 lutego 2016 r.).

Czynności kontrolne przeprowadzono metodą całościową. Oceny działalności jednostki kontrolowanej dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu kryteriów kontroli wykonania zadań, tj. skuteczności, wydajności i oszczędności.

I. Ocena ogólna.

Na podstawie dokonanych ustaleń **pozytywnie**⁴ oceniono przygotowania Policji do zmian wynikających z nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego*. Komendant Główny Policji podjął konieczne działania, tj. organizacyjne, szkoleniowe oraz legislacyjne, których celem było skuteczne wdrożenie zmian procedury karnej w Policji.

Dla zapewnienia koordynacji przygotowań powołano zespół ds. monitorowania i wdrażania reformy karnej, a także - dla jego merytorycznego wsparcia - powołano pełnomocnika do wdrażania zmian w *Kpk*. Ich działania przyczyniły się do skutecznego wdrożenia zmian *Kpk*. Dostosowano także wszystkie wymagane akty prawa wewnętrznego.

Założenia programów warsztatów szkoleniowych, jak i programy nauczania kursów były dostosowane do zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej oraz mogły gwarantować zdobycie przez ich uczestników umiejętności niezbędnych do realizacji zadań w służbie. Przyczynili się do tego autorzy tych programów, którzy posiadali odpowiednie kwalifikacje, umiejętności oraz przygotowanie w badanej problematyce. Ponadto, Komendant Główny wspierał i nadzorował organizację działań dydaktycznych z zakresu zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej.

W trakcie kontroli stwierdzono uchybienie, które nie wpłynęło na sformułowanie powyższej pozytywnej oceny ogólnej.

II. Działania organizacyjne związane z przygotowaniem formacji do wykonywania czynności w postępowaniu przygotowawczym po nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego*.

Sejm RP 27 września 2013 r. uchwalił ustawę o zmianie ustawy *Kodeks postępowania karnego* oraz niektórych innych ustaw, która opublikowana została 25 października 2013 r.⁵ Ustawa ta zmieniła m.in.: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. - *Kodeks wykroczeń*, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks karny*, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks karny wykonawczy*, ustawę z dnia 10 września 1999 r. - *Kodeks*

⁴ Przyjęto następującą skalę ocen: ocena pozytywna, ocena pozytywna mimo nieprawidłowości, ocena negatywna.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 1247.

karny skarbowy i ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. - *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia*. Nowelizacja zmodyfikowała dotychczasowy model polskiego procesu karnego. Zmiany wprowadzone ustawą i ich zakres wywarły znaczny wpływ na prowadzenie postępowań przygotowawczych przez Policję, jak również na realizację czynności w toku postępowania karnego.

Komendant Główny Policji podjął odpowiednie działania organizacyjne, mające na celu przygotowanie formacji do wykonywania czynności w postępowaniu przygotowawczym po nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego*.

1. Zespół do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej.

W celu zapewnienia koordynacji przygotowań związanych z wdrażaniem zmian wynikających z nowej procedury karnej, Komendant Główny Policji 30 kwietnia 2014 r. powołał decyzją nr 170 z dnia 30 kwietnia 2014 r., *Zespół do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*⁶ pod przewodnictwem Komendanta Szkoły Policji w Pile. Do zadań *Zespołu* należała w szczególności: analiza prawnych i praktycznych zmian w procedurze karnej, identyfikacja rzeczywistych problemów jakie mogły pojawić się w zakresie prac Policji w związku z tymi zmianami, a także opracowanie propozycji działań mających na celu wyeliminowanie lub ograniczenie zdefiniowanych problemów, inicjowanie i przygotowanie projektów zmian aktów wykonawczych i przepisów wewnętrznych koniecznych w związku z nowelizacją *Kodeksu postępowania karnego*. *Zespół* odpowiadał również za przygotowanie przedsięwzięć szkoleniowych oraz materiałów dydaktycznych, co zostało szczegółowo opisane w dalszej części dokumentu.

Członkowie *Zespołu* wzięli udział w 12 spotkaniach poświęconych szczegółowemu omówieniu postępów prac nad przygotowaniem formacji do zmian wynikających z nowelizacji *Kpk*, a także określeniu dalszych kierunków działań. Z każdego spotkania sporządzano sprawozdanie, które następnie przewodniczący *Zespołu* przekazywał Zastępcy Komendanta Głównego Policji. Powyższe wynikało ze wskazanego w decyzji nr 170 obowiązku bieżącego informowania kierownictwa KGP o stanie realizacji zadań i problemach pojawiających się w trakcie ich realizacji.

Dowód: akta kontroli str. 69-100 Tom II, 15-49 Tom III, płyta CD plik nr 20

W pierwszej kolejności *Zespół* skupił się na: zidentyfikowaniu obszarów, w których zmiany wprowadzone w *Kpk* bezpośrednio odnosiły się do zadań realizowanych przez Policję; zdiagnozowaniu problemów mogących pojawić się w związku ze stosowaniem tych przepisów w praktyce; przygotowaniu koncepcji szkolenia dla funkcjonariuszy Policji i wdrożeniu jej w ramach doskonalenia zawodowego. Powyższe stanowiło podstawę do opracowania przez członków *Zespołu* w maju 2014 r. *Koncepcji monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej - w świetle przepisów ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*⁷. Dokument ten zawierał m.in. analizę prawną, a także ogólny zarys działań organizacyjnych i szkoleniowych niezbędnych do osiągnięcia założonego celu. Szczegóły realizacji działań i orientacyjne terminy zostały określone w harmonogramie przedsięwzięć, będącym załącznikiem do *Koncepcji*. Stanowił on jedynie materiał pomocniczy, pozwalający na usystematyzowanie założonych w *Koncepcji* działań, w tym określenia wstępnych terminów realizacji poszczególnych etapów, dlatego oceny prac *Zespołu* dokonano w oparciu o datę wejścia w życie nowelizowanej procedury karnej. Wszystkie założone w *Koncepcji* cele zostały osiągnięte, co zostało szczegółowo przedstawione w dalszej części niniejszego dokumentu.

⁶ Zwany dalej *Zespołem*.

⁷ Zwanej dalej *Koncepcją*.

W badanym okresie nie zachodziła konieczność podejmowania przez *Zespół* działań naprawczych. Na bieżąco reagowano na sygnalizowane trudności związane z wdrażaniem nowelizacji *Kpk*, tj. udzielano niezbędnych informacji m.in. podczas szkoleń, narad, odpraw, spotkań służbowych, a także zamieszczano je w publikacjach.

Dowód: akta kontroli str. 41-63 Tom II, płyta CD plik nr 40

Zespół został rozwiązany 29 lipca 2015 r., tj. z chwilą zatwierdzenia przez Komendanta Głównego Policji sprawozdania z realizacji swoich zadań, o czym mowa w § 7 decyzji nr 170.

2. Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji do spraw wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej.

W celu merytorycznego wsparcia prac *Zespołu* oraz na potrzeby innych działań podejmowanych w związku z wdrożeniem w Policji zmian w *Kpk*, Komendant Główny Policji powołał decyzją nr 189 z dnia 13 maja 2014 r. *Pełnomocnika Komendanta Głównego Policji do spraw wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*⁸. Do jego zadań w szczególności należało: przeprowadzenie analizy prawnych i praktycznych konsekwencji wdrożenia w Policji zmian procedury karnej, udział w opracowaniu materiałów informacyjnych pomocnych przy prawidłowej realizacji przez funkcjonariuszy zadań służbowych uwzględniających zmiany stanu prawnego, a także współpraca z *Zespołem do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*.

Stanowisko, na którym Pełnomocnik wykonywał powierzone mu zadania utworzone zostało w Biurze Spraw Wewnętrznych KGP⁹, w wyniku dokonanej w Komendzie zmiany organizacyjnej. Zmiana ta polegała na wyłączeniu ze struktury etatowej Biura Logistyki Policji KGP nieobsadzonego stanowiska o niemożliwym systemie wynagradzania i przeniesieniu etatu do Wydziału Analiz i Nadzoru w BSW KGP. Działanie to stanowiło jedną ze zmian organizacyjnych, dokonaną w KGP w związku z nowelizacją procedury karnej. Komenda z tego tytułu nie poniosła żadnych kosztów.

Dowód: akta kontroli str. 22-30 Tom I, płyta CD plik nr 12

W okresie poprzedzającym wejście w życie znowelizowanej procedury karnej Pełnomocnik wielokrotnie prezentował swoje stanowisko dotyczące interpretacji nowych przepisów *Kpk*, opiniował projekty powszechnie obowiązujących i wewnętrznych aktów prawnych, określał obszary, w których istniało prawdopodobieństwo wystąpienia problemów związanych ze stosowaniem prawa w praktyce. Powyższe znalazło swoje odzwierciedlenie w licznej korespondencji kierowanej do podmiotów pozapolicyjnych współpracujących z KGP, w okólnikach przekazywanych innym jednostkom organizacyjnym Policji, jak również w publikacjach umieszczanych na stronie internetowej Policji. Należy podkreślić, że przy opracowywaniu treści materiałów informacyjnych przeznaczonych dla funkcjonariuszy Pełnomocnik wykorzystywał stanowisko Prokuratora Generalnego i Ministra Sprawiedliwości, zapewniając tym samym jednolitą wykładnię znowelizowanej procedury karnej. W okresie objętym kontrolą opublikowano 7 artykułów w miesięczniku pn. *Policja 997*, 1 artykuł w *Kwartalniku Policyjnym* pn. *Co już zrobiliśmy, a co jeszcze przed nami*, 2 prezentacje multimedialne wraz z nagraniem audio pn. *Przyczyny i kierunki nowelizacji procedury karnej oraz Ochrona danych adresowych pokrzywdzonego świadka*. Z dokumentacji przedstawionej przez KGP w trakcie kontroli wynika, że w okresie poprzedzającym wejście w życie nowych przepisów, Pełnomocnik wielokrotnie przekazywał jednostkom organizacyjnym Policji pisma zawierające stanowiska innych organów pozapolicyjnych w sprawie interpretacji ustawy *Kpk*.

Dowód: akta kontroli str. 33-43 Tom I, płyta CD plik nr 48

⁸ Zwanego dalej Pełnomocnikiem.

⁹ Zwanym dalej także BSW KGP.

Od listopada 2014 r. Pełnomocnik prowadził także zakładkę na stronie internetowej www.isp.policja.pl, w której umieszczał informacje dotyczące nowelizacji procedury karnej. Udzielał stosownych wyjaśnień podczas rozmów telefonicznych z funkcjonariuszami, w drodze korespondencji tradycyjnej i elektronicznej, w trakcie trwania szkoleń i warsztatów szkoleniowych, a także podczas wideokonferencji organizowanych cyklicznie w systemie cotygodniowym przez Biuro Służby Kryminalnej KGP¹⁰. W wideokonferencjach uczestniczyli: Pełnomocnik, przedstawiciele Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego BSK KGP, przedstawiciel Centralnego Biura Śledczego Policji¹¹, naczelnicy lub ich zastępcy wydziałów odpowiadających za nadzór nad pracą procesową KWP/KSP, naczelnicy lub ich zastępcy wydziałów właściwych komend wojewódzkich/Stołecznej Policji, w których realizowano czynności procesowe oraz przedstawiciele Szkoły Policji w Pile. Po zakończeniu każdej wideokonferencji Pełnomocnik analizował poruszane zagadnienia, dokonywał ich wykładni i formułował rozwiązania, które stanowiły podstawę do dalszych inicjatyw BSK KGP w zakresie przygotowania odpowiednich narzędzi, niezbędnych do realizacji zadań procesowych przez funkcjonariuszy Policji. Uwagi i zalecenia, o których mowa zostały ujęte w dokumencie pn. *Informacja o wątpliwościach pojawiających się w związku ze stosowaniem przez Policję znowelizowanych przepisów kodeksu postępowania karnego, zgłoszonych podczas wideokonferencji Kierownictwa KGP z naczelnikami KWP/KSP odpowiedzialnymi za nadzór nad pracą procesową i sposobach ich rozwiązania* (wrzesień 2015 r.). Dokument ten zawiera zidentyfikowane problemy, ich rozstrzygnięcia, a także wnioski konieczne do zrealizowania w celu wyeliminowania powstałych i zapobieganiu powstawania nowych problemów w zakresie stosowania nowych przepisów *Kpk*.

Dowód: akta kontroli str. 133-144 Tom III

W odniesieniu do współpracy z innymi podmiotami, na rzecz skutecznego wdrożenia w Policji zmian w procedurze karnej, Pełnomocnik podejmował wspólne działania z komórkami organizacyjnymi KGP, zespołami, a także współpracował z Departamentem Legislacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Biurem Prokuratora Generalnego w zakresie uzgadniania jednolitej wykładni *Kpk*.

W ramach ścisłej współpracy z BSK KGP - poza wspomnianymi powyżej wideokonferencjami - Pełnomocnik udostępniał stanowiska innych podmiotów pozapolicyjnych zawierające wykładnię przepisów *Kpk*, występował w charakterze prelegenta na organizowanych przez ww. biuro szkoleniach i naradach służbowych, brał udział w spotkaniach roboczych z prokuraturą. Pełnomocnikowi przesyłano do konsultacji projekty druków procesowych, a także stanowiska opracowane przez BSK KGP w sprawie interpretacji znowelizowanej ustawy *Kpk*, skierowane do innych jednostek organizacyjnych Policji. Współpraca Pełnomocnika z BSK KGP w zakresie wymiany informacji odegrała istotną rolę w zapewnieniu jednolitej wykładni zmienionych przepisów we wszystkich jednostkach Policji.

Zgodnie z wyjaśnieniami, do BSK KGP oraz Pełnomocnika wpłynęło ponad 25 zapytań związanych ze stosowaniem znowelizowanych przepisów procedury karnej, na które udzielono stosownych odpowiedzi. W toku kontroli nie przedstawiono jednak pełnej dokumentacji potwierdzającej realizację działań w tym zakresie.

Pełnomocnik nawiązał również współpracę z *Zespołem do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*. Efektem podjętych działań było opracowanie programu warsztatów szkoleniowych dla funkcjonariuszy Policji realizujących czynności dochodzeniowo-śledcze i operacyjno-rozpoznawcze, a także programu kursu specjalistycznego z zakresu nadzoru nad czynnościami Policji w ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych, o czym mowa w pkt IV niniejszego dokumentu. Ponadto, opiniował projekty podręczników, tj.: *Zmiany w procedurze karnej* (nie wszystkie

¹⁰ Zwane dalej także BSK KGP.

¹¹ Zwanego dalej także CBŚP.

jego wersji), *Wybrane zagadnienia z zakresu zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej dla policjantów prewencji i ruchu drogowego.*

Dowód: akta kontroli płyta CD plik nr 48

Komendant Główny Policji decyzją nr 396 z 17 grudnia 2015 r. uchylił decyzję w sprawie powołania Pełnomocnika Komendanta Głównego Policji do spraw wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej.

3. Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji do spraw udzielania ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz innym osobom zagrożonym zamachami na życie lub zdrowie.

Komendant Główny Policji w celu przygotowanie Policji do stosowania znowelizowanych przepisów procedury karnej powołał decyzją nr 191 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 czerwca 2015 r. Pełnomocnika Komendanta Głównego Policji do spraw udzielania ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz innym osobom zagrożonym zamachami na życie lub zdrowie¹². Do jego zadań należało w szczególności: nadzór nad prawidłowością realizacji zadań w zakresie ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz innym osobom zagrożonym zamachami na życie lub zdrowie, monitorowanie wykorzystania zaplanowanych na dany rok wydatków na środki ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz innym osobom zagrożonym zamachami na życie lub zdrowie, wskazywanie kierunków wykorzystania przyznanych środków finansowych przy realizacji programów ochrony i pomocy, udział w opiniowaniu preliminarza kosztów realizowanych ww. programów, a także reprezentowanie Komendanta Głównego Policji podczas posiedzeń, narad i spotkań z przedstawicielami administracji rządowej, samorządowej i podmiotami pozapolicyjnymi oraz świadczącymi pomoc psychologiczną podmiotami, które otrzymały na ten cel dotację z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Efektami działań podejmowanych przez Pełnomocnika ds. udzielania ochrony były: przygotowanie systemu bazy (tj. wynajęcie lokali, zakup środków transportu) przewidzianego do realizacji programów ochrony; ujednoczenie formuły powiadamiania Pełnomocnika ds. udzielania ochrony o zastosowaniu środków ochrony i pomocy, odmowie udzielenia środków, odstąpieniu oraz zmianie, uchyleniu lub zakończeniu stosowania środków ochrony i pomocy; przeprowadzenie procedury przetargowej na zakup 20 sztuk samochodów siedmioosobowych nieoznakowanych dla komend wojewódzkich/Stołecznej Policji. Ponadto, Pełnomocnik ds. udzielania ochrony uczestniczył: w odprawie służbowej dla zastępców komendantów wojewódzkich/Stołecznego, w trakcie której omawiano zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka¹³ (odprawa służbowa odbyła się w Kielcach w terminie 2-3 czerwca 2015 r.), w odprawie służbowej z udziałem naczelników wydziałów kryminalnych KWP/KSP oraz koordynatorów wojewódzkich, podczas której opracowano zasady finansowania programów ochrony i pomocy oraz pozyskiwania środków techniki specjalnej (odprawa służbowa odbyła się 13-14 lipca 2015 r. w Ośrodku Szkoleniowym Krajowej Rady Sądownictwa i Prokuratury w Dębie), a także w wideokonferencji na temat realizacji przepisów ww. ustawy w aspekcie wydatkowania środków z rezerwy celowej przeznaczonych na ten cel przeprowadzonej 4 listopada 2015 r., w której uczestniczyli także: I Zastępca Komendanta Głównego Policji, dyrektor BSK KGP, zastępca dyrektora BSK KGP.

Dowód: akta kontroli str. 306-316 Tom IV, płyta CD plik nr 13

¹² Zwanego dalej Pełnomocnikiem ds. udzielania ochrony.

¹³ Dz. U. z 2015, poz. 21.

4. Elektroniczny Rejestr Czynności Dochodzeniowo – Śledczych.

W celu przygotowania Policji do zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej podjęto działania w zakresie wdrożenia Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo - Śledczych¹⁴. Idea wprowadzenia w jednostkach organizacyjnych Policji odpowiedniego narzędzia informatycznego, wspierającego wykonywanie czynności dochodzeniowo-śledczych przez funkcjonariuszy prowadzących postępowanie przygotowawcze powstała w listopadzie 2013 r. Kierując się potrzebą jego stworzenia Komendant Główny Policji wydał decyzję nr 20 Komendanta Głównego Policji z 17 stycznia 2014 r. *w sprawie powołania zespołu do opracowania studium wykonalności narzędzia informatycznego wspierającego dokumentowanie czynności dochodzeniowo-śledczych oraz czynności rejestracyjnych w ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych*, którego zadaniem było wskazanie możliwych do zautomatyzowania czynności realizowanych przez Policję w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych i wyszukanie rozwiązań wspierających powyższe procesy poprzez zastosowanie narzędzi informatycznych. W wyniku powyższych prac sformułowano założenia budowy systemu zastępującego tradycyjną ewidencję prowadzoną w formie papierowej. Z uwagi na fakt, że Policja nie posiadała centralnej aplikacji umożliwiającej wspomaganie funkcjonariuszy w czynnościach rejestracyjnych podjęto decyzję o budowie systemu w architekturze rozproszonej z wykorzystaniem narzędzia informatycznego, które funkcjonowało już w jednym z garnizonów Policji. ERCDS został wdrożony i produkcyjnie uruchomiony 1 stycznia 2015 r. we wszystkich jednostkach Policji i CBŚP. Przedmiotowa aplikacja funkcjonowała w pełnej wersji od momentu jej wdrożenia. Następnie, zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez użytkowników i administratorów ERCDS, wprowadzano do niej nowe funkcjonalności. Na administratorów systemu wyznaczono komendantów wojewódzkich/Stołecznego Policji oraz Komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji. W ramach przygotowania funkcjonariuszy do korzystania z aplikacji ERCDS opracowano instrukcję obsługi udostępnioną wszystkim użytkownikom w wersji elektronicznej, a także przeprowadzono cztery edycje szkoleń, zarówno przed wdrożeniem aplikacji, jak i w trakcie jej funkcjonowania. Uczestnikami szkoleń byli przedstawiciele jednostek organizacyjnych komend wojewódzkich Policji, KSP i CBŚP. Szkolenie pozostałych funkcjonariuszy w tym zakresie miało odbywać się w ramach doskonalenia lokalnego¹⁵.

Dowód: akta kontroli str. 44-360 Tom I

5. Formularze procesowe.

W Wydziale Dochodzeniowo-Śledczym BSK KGP podjęto prace mające na celu zmodyfikowanie istniejących i opracowanie nowych wzorów formularzy procesowych. Zmian dokonano w zakresie anonimizacji danych adresowych uczestników postępowania i miejsca ich pracy, uproszczono zawartość graficzną druków, a także opracowano wzór załącznika adresowego jako nowego elementu postępowań przygotowawczych. Od 1 lipca 2015 r. wprowadzono do stosowania 49 ww. formularzy. Przed ich zatwierdzeniem prowadzone były konsultacje z Ministerstwem Sprawiedliwości, Prokuraturą Generalną, jednostkami Policji, CBŚP oraz komórkami organizacyjnymi KGP, a także ze szkołami Policji. Wszystkie nadesłane uwagi i wnioski były analizowane i ewentualnie ujęte w treści ww. druków.

W związku z interpretacją przepisów dotyczących procedury zażaleniowej w postępowaniu przygotowawczym opracowano kolejnych 6 formularzy, które wprowadzono do stosowania 30 października 2015 r. Jak wyjaśniono, przed wejściem w życie znowelizowanej procedury karnej, Policja w ograniczonym zakresie uczestniczyła w procedurze zażaleniowej, tj. tylko w przypadku postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw przy złożeniu na nie zażalenia

¹⁴ Zwanego dalej ERCDS.

¹⁵ KGP nie posiada bliższych informacji w tym zakresie.

funkcjonariusze dokonywali kontroli warunków formalnych jego dopuszczalności. Dalszych czynności dokonywał prokurator. Nowelizacja *Kpk* nie wprowadziła znaczących zmian w ww. zakresie. Z uwagi na tak ukształtowaną praktykę, uznano, że także po 1 lipca 2015 r. podobny będzie udział Policji w procedurze zażaleniowej w przypadku wydawanych i niewymagających zatwierdzenia przez prokuratora postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia oraz o umorzeniu dochodzenia w sprawie. Z tych względów nie zachodziła potrzeba opracowywania wzorów nowych formularzy. W okresie pierwszego miesiąca stosowania nowych przepisów pojawiły się jednak sygnały o potrzebie zmiany dotychczasowej praktyki w tym zakresie. Prokuratura Generalna wyraziła stanowisko o braku prawnych przeciwwskazań do tego, aby Policja - o ile zachodzą ku temu podstawy - uwzględniała zażalenia wnoszone na postanowienia wydane przez funkcjonariuszy w toku prowadzonych przez nich dochodzeń. W związku z powyższym w BSK KGP został opracowany materiał instruktażowy oraz wzory formularzy dotyczące udziału funkcjonariuszy w procedurze zażaleniowej, przed których zatwierdzeniem były prowadzone konsultacje z jednostkami organizacyjnymi Policji i uzyskały akceptację Prokuratury Generalnej.

Dowód: akta kontroli str. 361-489 Tom I

6. Analizy finansowe.

W związku z nowelizacją *Kodeksu postępowania karnego*, na etapie planowania budżetu na 2015 r. ówczesny Minister Spraw Wewnętrznych wystąpił do ówczesnego Sekretarza Rady Ministrów z wnioskiem o przeniesienie planowanych wydatków z części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury*, do części 42 - *Sprawy wewnętrzne* z przeznaczeniem dla Policji na sfinansowanie dodatkowych wydatków Policji z tytułu zwiększenia liczby realizowanych ekspertyz. Powyższe wynikało z przyjęcia nowego modelu procesu karnego, opartego przede wszystkim na zasadzie kontradiktoryjności, co miało wpływ na rolę prokuratury i Policji oraz realizowanych przez nią zadań. Prokurator Generalny 18 września 2014 r. poinformował, że brak jest podstaw do przesunięcia środków pomiędzy częściami budżetu państwa, bowiem niemożliwym było dokonanie, na ówczesnym etapie, dokładniejszych oszacowań co do wprowadzonych rozwiązań. Jego zdanie podzielił na posiedzeniu Rady Ministrów 23 września 2014 r. ówczesny Minister Sprawiedliwości. Biorąc pod uwagę powyższe, ówczesny Minister Spraw Wewnętrznych zobowiązał Komendanta Głównego Policji do podjęcia czynności w kierunku określenia oraz monitorowania w jednostkach Policji dodatkowych wydatków ponoszonych z tytułu wdrożenia nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego* w 2015 r. Zgodnie z zaleceniem, na podstawie danych zebranych z jednostek organizacyjnych Policji, przeprowadzona została w KGP analiza wydatków, której celem było oszacowanie kosztów związanych z nowelizacją *Kpk*. Wydatki poniesione w pierwszych miesiącach obowiązywania zmiany przepisów przekroczyły średnio o 10,7% wydatki średniomiesięczne w I połowie 2015 r. Powyższe dało szacunkowy wzrost kosztów do końca 2015 r. (tj. 6.336 tys. zł) i na 2016 r. (ok. 12 mln. zł).

Biuro Finansów KGP 12 stycznia 2016 r. zwróciło się do komendantów wojewódzkich i Stołecznego Policji o przekazanie informacji odnośnie do rzeczywistego wzrostu wydatków za okres 1 lipca 2015 r. - 31 grudnia 2015 r. z tytułu nowych rozwiązań prawnych wprowadzonych do *Kodeksu postępowania karnego* z 1 lipca 2015 r. Wyszczególniona kwota była o ok. 8% wyższa niż kwota szacowana w pierwszych miesiącach obowiązywania zmiany przepisów (tj. wynosi ok. 6.856 tys. zł).

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, podczas planowania budżetu na 2015 r. podział środków na poszczególne zadania w ramach wydatków rzeczowych był dokonywany przez komendantów wojewódzkich/Stołecznego Policji jako dysponentów III stopnia zgodnie z priorytetami oraz potrzebami danej jednostki Policji. Tym samym wydatki będące skutkiem nowelizacji *Kodeksu*

postępowania karnego realizowane są w ramach ogólnego budżetu jednostki jako zadania statutowe Policji.

Dowód: akta kontroli str. 146-147 Tom III

III. Dostosowanie aktów prawa wewnętrznego do zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej.

1. Zespół do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej.

W związku z nowelizacją procedury karnej Komendant Główny Policji podjął odpowiednie działania mające na celu dostosowanie wewnętrznych aktów normatywnych do nowego porządku prawnego, obowiązującego od 1 lipca 2015 r. Przedmiotowe prace rozpoczęto w pierwszej połowie 2014 r. Prace w zakresie uzgadniania treści aktów normatywnych były wówczas inicjowane i koordynowane przez *Zespół do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*.

Zgodnie z zarządzeniem nr 17 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 maja 2014 r. w *sprawie metod i form wykonywania w Policji zadań w zakresie legislacji, pomocy prawnej i informacji prawnej*¹⁶, Biuro Służby Kryminalnej KGP - jako komórka wiodąca w rozumieniu ww. zarządzenia - dokonało analizy w zakresie regulacji dotyczących czynności dochodzeniowo-śledczych. Realizację powierzono funkcjonariuszom i pracownikom Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego BSK KGP.

W toku prac legislacyjnych uwzględniano kolejne zmiany procedury karnej wprowadzone ustawą z dnia 27 września 2013 r. o *zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*¹⁷, ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o *zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw* a także ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. o *ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka* wprowadzającą anonimizację. Z uwagi na wielotorowość uchwalanych zmian i terminy wejścia ich w życie Komendant Główny Policji powołał decyzją nr 35 z dnia 6 lutego 2015 r. *Zespół do opracowania projektów zmian aktów prawnych Komendanta Głównego Policji w związku z nowelizacją Kodeksu postępowania karnego*¹⁸. W jego skład weszli przedstawiciele: biur KGP, Szkoły Policji w Pile, Komendy Stołecznej Policji, komend wojewódzkich Policji w: Gdańsku, Białymstoku, Kielcach. Do zadań Zespołu należało opracowanie projektów zmian aktów prawnych dotyczących organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji, przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym, a także wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez funkcjonariuszy. Zespół do opracowania projektów zmian aktów prawnych był zobowiązany w szczególności do uzgodnienia i opracowania projektu zarządzenia zmieniającego zarządzenie nr 109 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 lutego 2012 r. w *sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych uzyskanych w postępowaniu karnym* oraz wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 lutego 2012 r. w *sprawie wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów*.

Dowód: akta kontroli str. 15-49, Tom III , płyta CD plik nr 21

2. Działania legislacyjne.

W efekcie współpracy poszczególnych komórek organizacyjnych KGP, a także działań podejmowanych przez ww. zespoły wprowadzono do stosowania, przed wejściem nowelizacji procedury

¹⁶ Dz. Urz. KGP z 2014 r., poz. 38.

¹⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 1247.

¹⁸ Zwany dalej także Zespołem do opracowania projektów zmian aktów prawnych.

karnej, następujące dokumenty: zarządzenie nr 7 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 marca 2015 r.¹⁹ zmieniające zarządzenie nr 323 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców²⁰; zarządzenie nr 10 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie sposobu postępowania z materiałem badawczym oraz trybu tworzenia i sposobu prowadzenia zbiorów kryminalistycznych w laboratoriach kryminalistycznych Policji²¹ zmieniające zarządzenie nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie wprowadzania do użytku służbowego instrukcji postępowania z dowodami rzeczowymi stanowiącymi przedmiot badań w laboratoriach kryminalistycznych Policji oraz ich ekspedycji po przeprowadzeniu tych badań; zarządzenie nr 16 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie not i dyfuzji Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej - Interpol²².

Ponadto, KGP uczestniczyła w pracach legislacyjnych nad zmianą rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń wprowadzoną rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2015 r.²³, zmianą zarządzenia nr 93 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 grudnia 2007 r. w sprawie jednolitego rzeczowego wykazu akt Policji²⁴ wprowadzoną zarządzeniem nr 10 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 kwietnia 2015 r.²⁵, a także nad zmianą ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym²⁶ wprowadzoną ustawą o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o strażach gminnych z dnia 24 lipca 2015 r.²⁷

Podjęte przez KGP działania nie gwarantowały wprowadzenia wszystkich wewnętrznych aktów normatywnych w wyznaczonym terminie tj. do 30 czerwca 2015 r.

W odniesieniu do zarządzenia nr 25 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 lipca 2015 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym²⁸ oraz wytycznych nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 lipca 2015 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo - śledczych przez policjantów²⁹, Komendant Główny Policji wyjaśnił, że postęp prac w ww. zakresie był uzależniony m.in. od zmiany regulaminu prokuratury³⁰, regulaminu sądów powszechnych³¹ oraz zarządzenia nr 48/15 Prokuratora Generalnego w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury³² regulującego m. in. nowe zasady prowadzenia akt postępowania przygotowawczego - i co najważniejsze - także od uzgodnień prowadzonych z Prokuraturą Generalną. W ocenie jednostki

¹⁹ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 25.

²⁰ Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 48.

²¹ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 30.

²² Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 44.

²³ Dz. U. poz. 506.

²⁴ Dz. Urz. MSWiA z 2008 r. Nr 1, poz. 1

²⁵ Dz. Urz. MSW poz. 12.

²⁶ Dz. U. Nr 98, poz. 602.

²⁷ Dz. U. poz. 1335.

²⁸ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 58.

²⁹ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 59.

³⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. poz. 1218 i 1962), zmienione rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2015 r. zmieniające rozporządzenie - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. poz. 923).

³¹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 925).

³² Zarządzenie nr 48/15 Prokuratora Generalnego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

kontrolowanej była to obiektywna przesłanka determinująca i uzasadniająca zakończenie prac legislacyjnych z opóźnieniem w stosunku do zaplanowanego terminu.

Należy podkreślić, że w KGP podjęto działania umożliwiające funkcjonariuszom wszystkich garnizonów zapoznanie się z treścią ww. projektów jeszcze przed wejściem w życie nowelizacji procedury karnej. Zastępca Komendanta Głównego Policji skierował 23 czerwca 2015 r. do jednostek organizacyjnych Policji pismo informujące o umieszczeniu projektów omawianych aktów normatywnych (w wersji po uzgodnieniach) na stronie internetowej www.policja.pl, w celu wykorzystywania w toku przedsięwzięć szkoleniowych, a także podczas realizacji zadań przez funkcjonariuszy w postępowaniu przygotowawczym.

W ocenie jednostki kontrolowanej, wejście w życie przedmiotowych aktów prawnych po 1 lipca 2015 r. nie miało wpływu na wykonywanie czynności służbowych przez funkcjonariuszy, ponieważ przepisy noweli lipcowej odnoszące się do postępowania przygotowawczego nie zmieniły zasad stanowiących przedmiot niniejszej regulacji, tj.: zasad przyjmowania przez policjantów zawiadomienia o przestępstwie, zasad prowadzenia przez Policję postępowania sprawdzającego, zasad wykonywania przez Policję czynności w trybie art. 308 *Kpk*, zasad dokonywania przez policjantów czynności procesowych, w szczególności utrwalanych protokolarnie lub w formie postanowienia albo zarządzenia, obowiązku dokonywania czynności procesowych, w tym dowodowych. Z uwagi na powyższe, niewprowadzenie do stosowania w zaplanowanym terminie ww. zarządzenia i wytycznych Komendanta Głównego Policji zostało uznane za **uchybiecie**.

W odniesieniu do decyzji nr 347 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 listopada 2015 r. *w sprawie wprowadzenia Zasad i standardów funkcjonowania komórek techniki kryminalistycznej oraz sprawowania nadzoru nad komórkami techniki kryminalistycznej*, Komendant Główny Policji wyjaśnił, że wprowadzenie przedmiotowych regulacji miało na celu podniesienie efektywności komórek techniki kryminalistycznej, których praca na miejscu zdarzenia decyduje o jakości materiału dostarczanego do badań w laboratorium kryminalistycznym i w efekcie o dalszym procesie. Poprzez wprowadzenie do stosowania przedmiotowej decyzji uporządkowano strukturę organizacyjną komórek techniki kryminalistycznej w Policji, zapewniono ciągłość służby bez generowania nadgodzin, podniesiono jakość czynności techniczno - kryminalistycznych na miejscach przestępstw, zrationalizowano wykorzystanie zabezpieczonych śladów w procesie wykrywczym, obniżono koszty funkcjonowania pionu techniki kryminalistycznej, a także usprawniono nadzór nad wykonywaniem czynności techniczno - kryminalistycznych.

Natomiast wprowadzenie do stosowania zarządzenia nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 lipca 2015 r. *w sprawie określenia norm wyposażenia i szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania sprzętu techniki policyjnej dla jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów*³³, spowodowane było koniecznością aktualizacji środków, materiałów i urządzeń służących do ujawniania i zabezpieczenia śladów kryminalistycznych oraz określenia standardów opakowań do ich zabezpieczenia i specjalistycznego wyposażenia walizek oględzinowych.

Powyższe dwie regulacje nie były związane z wdrażaniem w Policji zmian w procedurze karnej. Zdaniem jednostki kontrolowanej miały one na celu jedynie usprawnienie pracy pionu techniki kryminalistycznej.

³³ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 54.

IV. Działania dydaktyczne z zakresu nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego* i przedsięwzięcia mające na celu przygotowanie do realizacji zadań wynikających ze znowelizowanej procedury karnej.

Przedsięwzięcia w zakresie przygotowania Policji do zmian wynikających z nowelizacji *Kodeksu postępowania karnego* inicjowano w Komendzie Głównej Policji już od listopada 2013 r. Wówczas jednostkom organizacyjnym Policji oraz komórkom organizacyjnym KGP przesyłano informacje o nowych regulacjach prawnych, zmianach dotychczasowych przepisów i o orzecznictwie sądowym, odnoszące się do ustawowych zadań Policji.

Dowód: akta kontroli str. 383-392 Tom III

1. Koncepcja szkoleń.

Jednym z kierunków działań Policji przygotowujących tą formację do wprowadzenia nowelizacji procedury karnej były przedsięwzięcia szkoleniowe, wdrożone w ramach doskonalenia zawodowego. Koncepcja szkoleń polegała na przygotowaniu struktury szkoleń oraz opracowaniu programów szkoleniowych i materiałów dydaktycznych. Zadania te należały - jak wskazano wcześniej - do zakresu działania *Zespołu do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*.

Koncepcja szkoleń poprzedzona była przede wszystkim analizami prawnymi, które odnosiły się do zmienionych przepisów *Kpk* i ich wpływu na zadania realizowane przez Policję. W tym celu opracowano w wersji tabelarycznej, wykaz zmian w *Kodeksie postępowania karnego*. Wykaz przygotowany został przez radcę Zespołu Dochodzeniowo-Śledczego Wydziału Koordynacji Służby Kryminalnej Biura Służby Kryminalnej KGP i zawierał tekst ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - *Kodeks postępowania karnego*, w brzmieniu obowiązującym na 27 stycznia 2014 r. z dodatkowo naniesionymi zmianami wynikającymi z ustawy z 27 września 2014 r. o zmianie ustawy - *Kodeks postępowania karnego* oraz niektórych innych ustaw, które miały wejść w życie 1 lipca 2015 r. oraz w innych terminach przewidzianych w/w ustawą nowelizującą. Udostępniono go jednostkom Policji poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Szkoły Policji w Pile w odpowiednio przygotowanej w tym celu zakładce, poświęconej nowelizacji procedury karnej. Na bieżąco sporządzano notatki, zestawienia i opracowania wybranych zmian dotyczących roli Policji w prowadzeniu postępowania przygotowawczego w świetle zmian *Kpk*. W ramach tej analizy niezbędnym było także - jak poinformowała jednostka kontrolowana - zapoznanie się z uzasadnieniem ustawy nowelizacyjnej *Kpk*, publikacjami oraz stanowiskami Prokuratury Generalnej i Ministerstwa Sprawiedliwości.

Dowód: akta kontroli str.11-21 Tom I, płyta CD plik nr 1

Zgodnie z wyjaśnieniami, analiza znowelizowanych przepisów prawnych *Kpk*, w kontekście ich wpływu na zadania realizowane przez Policję, stała się punktem wyjścia do wskazania kryteriów jakimi należało kierować się przy określaniu potrzeb szkoleniowych w jednostkach Policji w zakresie zmiany procedury karnej. Przyjęto, że szkoleniami objęci zostaną wszyscy policjanci realizujący zadania służbowe z zakresu czynności dochodzeniowo-śledczych i wykrywczych w procesie karnym, pełniący służbę we wszystkich pionach Policji. Koncepcja szkoleń przewidywała podział funkcjonariuszy na grupy. Przede wszystkim zakładano wyłonienie tzw. grupy liderów, tj. osób odpowiedzialnych za organizację szkoleń przeznaczonych dla policjantów realizujących zadania z zakresu czynności dochodzeniowo-śledczych i wykrywczych w procesie karnym, w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Policji. Kolejna grupa szkolonych to tzw. grupa podstawowa, do której zaliczono funkcjonariuszy realizujących zadania z zakresu czynności dochodzeniowo-śledczych lub operacyjno-rozpoznawczych oraz procesu wykrywczego. Trzecia to grupa dodatkowa, do której zaliczono pozostałych funkcjonariuszy, tj. pionu

prewencji i ruchu drogowego oraz pracowników Policji. Zakończenie szkoleń zaplanowano na koniec maja 2015 r.

W celu sporządzenia wykazu potrzeb szkoleniowych z zakresu zmian w procedurze karnej we wszystkich jednostkach Policji, komendanci wojewódzcy i Stołeczny Policji zostali zobligowani³⁴ do przekazania informacji na temat aktualnego stanu organizacyjno-etatowego komórek dochodzeniowo-śledczych i osób objętych zapotrzebowaniem szkoleniowym z zakresu zmian *Kodeksu postępowania karnego* (w tym wskazanie osób do grupy: liderów, podstawowej i dodatkowej). Na podstawie uzyskanych danych sporządzono zestawienie zbiorcze, zgodnie z którym łączna liczba funkcjonariuszy zajmujących się pracą procesową i wymagających przeszkolenia (wg stanu na czerwiec 2014 r.) wyniosła 26.154 (w tym 16.621 to liczba funkcjonariuszy pionu kryminalnego, 9.533 - pionu prewencji). Uzyskano także informacje odnośnie do liderów wytypowanych, wg określonych kryteriów, przez komendantów wojewódzkich i Stołecznego Policji.

Dowód: akta kontroli str. 141-158 Tom IV

2. Liderzy.

Odnośnie do grupy liderów, podstawowym kryterium ich doboru były zadania realizowane przez funkcjonariuszy w jednostkach organizacyjnych Policji lub komórkach KGP związane z nadzorem nad pracą procesową Policji. Do tej grupy zaliczono: kierowników komórek dochodzeniowo-śledczych służby kryminalnej lub innej, w której prowadzone były czynności dochodzeniowo-śledcze komend wojewódzkich we wszystkich garnizonach oraz Komendy Stołecznej Policji; wojewódzkich koordynatorów ds. techniki kryminalistycznej; osoby wytypowane przez komendantów wojewódzkich i Stołecznego Policji odpowiedzialne za nadzór nad czynnościami dochodzeniowo-śledczymi Policji, mający predyspozycje do realizowania dalszych szkoleń z zakresu zmian w procedurze karnej we wszystkich garnizonach; nauczycieli policyjnych; przedstawicieli BSW KGP, CBŚP, BSK KGP, Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji - wytypowanych przez właściwych dyrektorów.

Koncepcja szkoleń zakładała, że w ramach pierwszych edycji doskonalenia zawodowego przeszkolonych zostanie 120 liderów przy współudziale wykładowców z Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury³⁵, na podstawie porozumienia o współpracy pomiędzy Komendantem Głównym Policji³⁶ a KSSiP z 31 lipca 2014 r.

Dowód: akta kontroli str. 5-9 Tom IV

Pierwsza edycja szkoleń liderów odbyła się w sierpniu 2014 r. w Szkole Policji w Pile, zaś druga edycja we wrześniu 2014 r. w Szkole Policji w Katowicach. Finalnie przeszkolono 118 osób ze 120 planowanych, a ich późniejszym zadaniem była organizacja szkoleń w poszczególnych jednostkach Policji, we współpracy z przedstawicielami prokuratury, Komendy Głównej Policji i szkół Policji.

Dowód: akta kontroli str. 55-58 Tom IV

Mając na uwadze określoną docelową liczbę funkcjonariuszy objętych szkoleniem z zakresu zmian w *Kodeksie postępowania karnego* zgodnie z zapotrzebowaniem, a tym samym zapewnienie optymalnej, a jednocześnie niezbędnej liczby osób odpowiadających za dalsze kaskadowe kształcenie funkcjonariuszy w jednostkach Policji, za niezbędne uznano przeszkolenie większej liczby liderów. W związku z tym Szkoła Policji w Pile, przy współudziale funkcjonariuszy Biura Służby Kryminalnej KGP, realizowała kolejne edycje szkoleń dla tej grupy osób. Dodatkowo, w ramach tych edycji prowadzone były także zajęcia z zakresu metodyki prowadzenia szkoleń, a każdy uczestnik otrzymywał opracowanie

³⁴ Pismo z 4 czerwca 2014 r. (znak: KR-WKSK-3300/14/JB) ówczesnego dyrektora BSW KGP, zastępcy przewodniczącego *Zespołu do spraw monitorowania i wdrożenia w Policji zmian w procedurze karnej*.

³⁵ Zwanej dalej także KSSiP.

³⁶ Reprezentowanym przez ówczesnego dyrektora Biura Służby Kryminalnej KGP.

pn. *Poradnik metodyczny dla policjantów prowadzących warsztaty szkoleniowe dotyczące zmian w procedurze karnej*, o którym w pkt 8 niniejszego dokumentu.

Za dobór osób będących w grupie liderów odpowiedzialni byli kierownicy jednostek organizacyjnych Policji, jak i komórek organizacyjnych KGP, prowadzący dalsze doskonalenie lokalne funkcjonariuszy. W celu zapewnienia prawidłowego toku tego doskonalenia, liczba liderów określana była w zależności od potrzeb szkoleniowych, wielkości jednostki i realizowanych przez te osoby służbowych obowiązków. Ostatecznie przeszkolonych zostało 599 liderów ze zmian w procedurze karnej, z czego 118 - jak założono - przy współudziale KSSiP.

Przeprowadzono doskonalenie zawodowe dla grupy 46 liderów - koordynatorów wojewódzkich ds. wykroczeń, przedstawicieli KGP i szkół w zakresie zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej. Pierwsza edycja tego typu szkoleń miała miejsce w marcu 2015 r., druga w maju 2015 r. Wymienieni liderzy odpowiedzialni byli za przeprowadzenie kaskadowych szkoleń w swoich jednostkach Policji, w których udział mieli wziąć wszyscy policjanci z prewencji i ruchu drogowego.

Wszyscy liderzy szkoleni byli w oparciu o program szkolenia odpowiedni dla policjantów wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze i operacyjno-rozpoznawcze oraz dla policjantów pełniących funkcję koordynatora ds. wykroczeń i oskarżycieli publicznych, o czym mowa w punkcie poniżej.

Dowód: akta kontroli str. 50-65 Tom III

W listopadzie 2014 r. wszyscy komendanci wojewódzcy i Stołeczny Policji zostali zobligowani³⁷ do podjęcia działań zmierzających do umieszczenia w planach doskonalenia lokalnego na 2015 r. przedsięwzięć szkoleniowych z obszaru zmian w procedurze karnej. Jednocześnie zwrócono się o zaplanowanie tych przedsięwzięć ze wskazaniem, że w I kwartale 2015 r. należy objąć szkoleniami grupę podstawową, zaś do 31 maja 2015 r. grupę dodatkową.

Dowód: akta kontroli str. 28 Tom II

Mając na uwadze powyższe ustalenia stwierdzić należy, że wdrożona przez KGP organizacja działań dydaktycznych z zakresu nowelizacji *Kpk* umożliwiła przeszkolenie odpowiedniej liczby oraz właściwej grupy funkcjonariuszy.

3. Programy warsztatów szkoleniowych.

Rozpoczęcie szkoleń dotyczących nowelizacji procedury karnej poprzedzono opracowaniem - jak zakładała koncepcja szkoleniowa - programu szkolenia. Opracowano *Program warsztatów szkoleniowych dotyczących zmian w procedurze karnej*, którego autorami byli przedstawiciele BSK KGP, Szkoły Policji w Pile oraz *Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji do spraw wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*. Na jego podstawie przeszkolonych zostało 118 liderów. Program został przeznaczony dla policjantów wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze i operacyjno-rozpoznawcze. Jego założeniem, uczestnik warsztatów miał: znać i rozumieć ideę nowelizacji procedury karnej, znać zmiany w procedurze karnej i ich wpływ na przebieg postępowania karnego, umieć zinterpretować i zastosować w praktyce nowe rozwiązania, umieć sporządzić protokół ograniczony przesłuchania świadka, notatkę urzędową oraz akt oskarżenia. Jako warunek niezbędny do realizacji i osiągnięcia celów kształcenia jego autorzy zalecali, aby zajęcia w grupie szkoleniowej prowadzone były przez przedstawicieli grupy liderów, w miarę możliwości przy współudziale prokuratora, sędziego, pracownika naukowego.

³⁷ W piśmie zastępcy dyrektora Gabinetu KGP z 14 listopada 2014 r. (znak: Grz-11112/14).

W drugiej kolejności powstał *Program warsztatów szkoleniowych dotyczących zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej dla policjantów prewencji i ruchu drogowego (koordynatorów ds. wykroczeń i oskarżycieli publicznych)*, opracowany przez przedstawicieli Szkoły Policji w Pile oraz Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP³⁸. Uczestnik warsztatów po ich odbyciu miał: znać zmiany w kodeksie wykroczeń i kodeksie karnym (wybrane zagadnienia), znać zmiany w procedurze karnej (wybrane zagadnienia) i wykroczeniowej oraz ich wpływ na przebieg postępowania w sprawach o wykroczenia, umieć zinterpretować i zastosować w praktyce nowe rozwiązania oraz umieć omówić zmiany w drukach procesowych. Autorzy programu zalecali aby zajęcia w grupie szkoleniowej prowadzone były przez przedstawicieli grupy liderów, w miarę możliwości przy współudziale policjanta, który ukończył szkolenie z zakresu zmian w *Kpk*.

Opisane powyżej programy warsztatów zakładały 2-dniowe szkolenia. Realizacja treści kształcenia przewidziana została w wymiarze 16,5 godziny lekcyjnej, przy czym dzienna liczba godzin nie mogła przekroczyć 10.

Tworząc narzędzie do szkoleń kaskadowych, w oparciu o program warsztatów szkoleniowych dla koordynatorów ds. wykroczeń i oskarżycieli publicznych, BPiRD KGP opracowało równolegle drugi program pn. *Program warsztatów szkoleniowych dotyczących zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej dla policjantów służby prewencyjnej, w tym ruchu drogowego (z wyłączeniem koordynatorów ds. wykroczeń i oskarżycieli publicznych)*. Zadania do realizacji, do których program ten miał przygotowywać były tożsame z programem dla koordynatorów ds. wykroczeń i oskarżycieli publicznych. Jako warunek niezbędny do realizacji i osiągnięcia celów kształcenia zalecano, aby program dostosować odpowiednio do zadań wykonywanych przez uczestników szkolenia. Założono, że pełnym jego zakresem należy objąć dyżurnych oraz policjantów prowadzących czynności wyjaśniające. Natomiast w węższym zakresie - pozostałych funkcjonariuszy służby prewencyjnej, w tym ruchu drogowego. Założono, że warsztaty będą jednodniowe, a czas ich trwania nie powinien przekraczać 5 godzin (300 minut). Obydwa programy warsztatów szkoleniowych dla prewencji i ruchu drogowego - w ocenie BPiRD KGP³⁹ - miały stanowić narzędzie pomocnicze w procesie lokalnego doskonalenia zawodowego. Celem tego działania miało być przybliżenie funkcjonariuszom zakresu prowadzonych zmian w obszarze problematyki wykroczeniowej. Pomysłodawcą i głównym wykonawcą tych programów była Szkoła Policji w Pile, która zarekomendowała skład zespołu. Reprezentowali go wykładowcy tej szkoły, posiadający stosowne kwalifikacje i wiedzę z dziedziny prawa karnego i wykroczeń. Wsparciem byli również przedstawiciele służby prewencyjnej oraz wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej w Pile.

Dowód: akta kontroli str. 100 Tom III

System prowadzenia wszystkich trzech warsztatów oraz miejsce ich realizacji miały być uzależnione od możliwości jednostki Policji i koncepcji lokalnego doskonalenia zawodowego w poszczególnych garnizonach. Liczebność grup szkoleniowych miała być uzależniona od możliwości kadrowych i logistycznych oraz potrzeb szkoleniowych.

W toku przedsięwzięć związanych z przygotowaniem Policji do wdrożenia zmian w *Kpk*, KGP nie odnotowała żadnych negatywnych opinii do programów warsztatów. Zdarzały się jednak przypadki, w których - na prośbę liderów - prowadzący szkolenia musieli uszczegóławiać istniejące zagadnienia programowe oraz podawać aspekty praktycznych rozwiązań procedury karnej, wykorzystując przy tym jedynie posiadaną wiedzę i doświadczenie zawodowe. Ponadto, jak ustalono, nie dokonywano modyfikacji żadnego z programów warsztatów.

³⁸ Zwanego dalej także BPiRD KGP.

³⁹ Pismo p.o. dyrektora BPiRD KGP z 16 lutego 2016 r. (znak: EP-625/602/16).

Powyższe ustalenia świadczyć mogą, że założenia programów warsztatów szkoleniowych były dostosowane do potrzeb oraz mogły gwarantować skuteczne przygotowanie funkcjonariuszy do realizacji zadań.

4. Liczba przeszkolonych.

Ostatnia informacja na temat liczby przeszkolonych osób pełniących zadania w służbie kryminalnej, została sporządzona wg stanu na czerwiec 2015 r. Zgodnie z nią, w ramach zgłoszonego zapotrzebowania w skali całego kraju zaplanowano przeszkolenie 26.154 funkcjonariuszy zajmujących się pracą procesową. Docelowo, liczba osób przeszkolonych na podstawie *Programu warsztatów szkoleniowych dotyczących zmian w procedurze karnej* wyniosła 32.664 (tj. 6.610 funkcjonariuszy więcej, co stanowi ok. 25 %). Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, ta różnica może wynikać z faktu, że komendanci wojewódzcy/Stołeczny Policji uznali za zasadne przeszkolenie dodatkowo także funkcjonariuszy, którzy wykonywali - w ramach czynności służbowych - inne czynności procesowe, nienależące do ścisłych czynności dochodzeniowo-śledczych. Tym samym szkoleniem objęto nie tylko funkcjonariuszy, którzy bezpośrednio zajmowali się czynnościami dochodzeniowo-śledczymi, jak przyjęto w założeniach, ale także tych, którzy incydentalnie, w ramach pracy operacyjnej, logistycznej lub prewencyjnej mieli do czynienia z czynnościami w postępowaniach przygotowawczych. Jak wyjaśniono dalej, inicjatywa szkoleniowa wdrożona przez KGP nie ograniczała komendantów wojewódzkich/Stołecznego Policji w zakresie doboru dodatkowych osób, które mogły zostać objęte szkoleniem z zakresu zmian *Kpk*, o ile środki rzeczowe i osobowe umożliwiały przeprowadzenie dodatkowych szkoleń. W ocenie Komendy Głównej Policji był to przejaw dbałości i zainteresowania kadry kierowniczej podległych jednostek, w jak najlepszym przygotowaniu funkcjonariuszy do zmian procedury karnej.

Dowód: akta kontroli str. 427 Tom III

Zgodnie z informacją, liczba funkcjonariuszy przeszkolonych na podstawie programów warsztatów *szkoleniowych dotyczących zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej dla policjantów służby prewencyjnej, w tym ruchu drogowego* wyniosła w czerwcu 2015 r. łącznie 52.547. Dodatkowo, odnośnie szkoleń prewencji i ruchu drogowego, przedstawiono zestawienie opracowane wg stanu na 9 października 2015 r., z którego wynika, że do tego dnia przeszkolono 96,7% ogólnej liczby podlegających przeszkoleniu policjantów. W skali kraju pozostało do przeszkolenia 1.861 osób (co stanowi 3,3% ogółu). Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, główną przyczyną braku realizacji w 100% szkoleń była absencja tych osób wynikająca ze zwolnień lekarskich, innych szkoleń, urlopów, delegowań.

Dowód: akta kontroli str. 419-420 Tom III

5. Doskonalenie lokalne⁴⁰ w KGP.

Szkolenia w zakresie nowelizacji przepisów *Kpk* w ramach doskonalenia lokalnego prowadziły także poszczególne komórki organizacyjne KGP. Należały do nich: BSW KGP, BPiRD KGP, BSK KGP oraz Biuro Kontroli KGP. Szkolenia te prowadzone były przez liderów lub przez *Pełnomocnika Komendanta Głównego Policji ds. wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*, jak również przy pomocy podmiotu zewnętrznego, w tym prokuratury. Zajęcia były jednodniowe, a lista obecności stanowiła potwierdzenie uczestnictwa danych osób. W przypadku policjantów BSW KGP - w ramach doskonalenia lokalnego - korzystali także w szkoleniach organizowanych przez komendy wojewódzkie Policji. Odnośnie do BSK KGP

⁴⁰ O, którym mowa w § 62 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. Nr 126, poz.877).

- jak wyjaśniono - biuro to włączyło się we wszystkie edycje szkoleń prowadzonych dla liderów przez Szkołę Policji w Pile. Niektóre z ww. komórek organizacyjnych KGP dodatkowo uczestniczyły w różnego rodzaju naradach szkoleniowych, wideokonferencjach i spotkaniach poświęconych m.in. tematyce zmiany przepisów *Kodeksu postępowania karnego*. Powyższe miało na celu podnoszenie świadomości prawnej funkcjonariuszy.

Dowód: akta kontroli str. 1-20 Tom II, 148-152 Tom III, 10-125 Tom IV

6. Kursy specjalistyczne.

Jako działanie długofalowe w zakresie dotyczącym wdrażania zmian w procedurze karnej, od 2014 r. Szkoła Policji w Pile prowadziła kursy specjalistyczne: dla policjantów komórek służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze⁴¹ oraz dla policjantów komórek służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze⁴². Odnośnie do pierwszego kursu, jego program obejmował wiedzę i umiejętności, które miały przygotować teoretycznie i praktycznie policjanta do wykonywania zadań związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych. Założeniem było, że absolwent kursu będzie potrafił realizować zadania w zakresie: prowadzenia postępowania przygotowawczego, trafnego określania kwalifikacji prawnych zdarzeń przestępczych, umiejętnego uzasadniania decyzji procesowych, stosowania wybranych, najprostszych metod i form pracy operacyjnej, realizowania procesu wykrywczego. Kurs przewidziano na 60 dni, liczba godzin lekcyjnych (liczonych w jednostkach 45-minutowych) nie powinna przekraczać 8 godzin dziennie. Odnośnie zaś do drugiego kursu specjalistycznego, jego program nauczania miał przygotować absolwenta do prowadzenia pracy operacyjnej, wykonywania wybranych czynności procesowych, realizowania procesu wykrywczego. Kurs ten miał trwać 51 dni, zaś liczba godzin lekcyjnych nie powinna przekraczać 8 godzin dziennie.

Poszczególne treści kształcenia ww. kursów należało realizować w grupach szkoleniowych, których liczebność, z uwagi na cele dydaktyczne zajęć oraz efektywność stosowanych metod dydaktycznych, nie powinna przekraczać 20 osób.

W związku ze zmianami wprowadzonymi w procesie karnym ustawą: z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy *Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw*, z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - *Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw* oraz z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka, decyzją nr 136 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 kwietnia 2015 r. oraz decyzją nr 169 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 maja 2016 r. dokonano zmian programów nauczania ww. kursów⁴³. Programy te wzbogacone zostały w zagadnienia dotyczące nowego narzędzia informatycznego, wdrożonego w Policji 1 stycznia 2015 r. Ponadto, wydłużono czas trwania tych kursów, tj. z 51 do 57 dni w przypadku kursu operacyjno-rozpoznawczego, z 60 do 66 dni w przypadku kursu dochodzeniowo-śledczego. Tym samym zwiększono liczbę godzin realizacji treści kształcenia, tj. z 390 godzin lekcyjnych na 440 w przypadku kursu operacyjno-rozpoznawczego, z 466 na 512 godzin lekcyjnych w przypadku kursu dochodzeniowo-śledczego. Ponadto, wprowadzono nowe bloki zagadnieniowe, tj. *Umiejętności taktyczne i techniczne stosowane do zatrzymania niebezpiecznego przestępcy*, *Doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy*. Kursy, których zakończenie planowane było po 1 lipca 2015 r., realizowane były w oparciu o nowe programy.

⁴¹ Wprowadzony decyzją nr 145 Komendanta Głównego Policji z 5 kwietnia 2014 r.

⁴² Wprowadzony decyzją nr 144 Komendanta Głównego Policji z 5 kwietnia 2014 r.

⁴³ Odpowiednio ww. decyzjami nastąpiły zmiany: kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze, kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze.

Zmiany⁴⁴ programów nauczania powyżej omawianych kursów, nastąpiły także w zakresie formy ich zakończenia, co miało miejsce w październiku 2015 r.

W ramach istotnych działań dydaktycznych, decyzją nr 467 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 listopada 2014 r., wprowadzono do realizacji w Szkole Policji w Pile kurs specjalistyczny z zakresu nadzoru nad czynnościami procesowymi wykonywanymi przez Policję. Zgodnie z założeniami programu tego kursu, został on skierowany do policjantów, którzy ukończyli szkolenie specjalistyczne z zakresu wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych lub szkolenie dla absolwentów szkół wyższych oraz: kierowali komórką organizacyjną realizującą zadania z zakresu postępowania przygotowawczego w jednostce organizacyjnej Policji lub przewidywani byli do wykonywania zadań związanych z nadzorem nad komórką organizacyjną realizującą zadania z zakresu prowadzenia postępowania przygotowawczego lub, realizowali w ww. komórkach organizacyjnych zadania związane z nadzorem nad postępowaniem przygotowawczym. Celem tego kursu było przygotowanie policjantów do wykonywania zadań związanych z kierowaniem i sprawowaniem nadzoru nad funkcjonariuszami i pracownikami komórki organizacyjnej realizującej zadania z zakresu prowadzenia postępowania przygotowawczego. Czas trwania kursu przewidziano na 10 dni. Liczba godzin lekcyjnych (liczonych w 45-minutowych jednostkach) nie mogła przekraczać 8 dziennie. Poszczególne treści kształcenia należało realizować w grupach szkoleniowych, których wielkość - z uwagi na cele dydaktyczne zajęć oraz efektywność stosowanych metod dydaktycznych - nie powinna przekraczać 16 osób. Pierwsza edycja tego przedsięwzięcia zrealizowana została w terminie 12-23 stycznia 2015 r.

W marcu 2015 r. dokonano także zmiany programu kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej⁴⁵. Dotyczyła ona określenia nowych kryteriów formalnych dla kandydatów kierowanych na kurs, potwierdzających ich niezbędną wiedzę i umiejętności, tj. wprowadzenie wymogu uprzedniego ukończenia przez kandydata kursu specjalistycznego z zakresu wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych lub operacyjno-rozpoznawczych. Zmieniono także formę zakończenia tego kursu.

Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP podjęło działania zmierzające do zmiany kursu specjalistycznego dla policjantów pełniących funkcję oskarżyciela publicznego⁴⁶. Nie były one wynikiem analiz *Zespołu do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*. Działania te zainicjowało ww. biuro w sierpniu 2015 r. złożeniem do Gabinetu KGP⁴⁷ stosownego wniosku o dokonanie zmian w przedmiotowym zakresie⁴⁸. W następstwie powyższego, 22 września 2015 r. Komendant Główny Policji wydał decyzję nr 297 w sprawie *powołania zespołu do opracowania projektu zmiany programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów pełniących funkcję oskarżyciela publicznego*. Zgodnie z wyjaśnieniami BPIRD KGP, analizując - w roboczych konsultacjach z wojewódzkimi koordynatorami ds. wykroczeń oraz przedstawicielami szkół Policji - obszar nowelizacji procedury wykroczeniowej, podejmowano próby zidentyfikowania ewentualnych potrzeb zmiany dotychczasowego programu kursu. Spostrzeżenia w tym zakresie skłaniały do wniosków o rozważenie zasadności zwiększenia liczby godzin na zajęcia praktyczne. Jak wyjaśniono, dotychczasowa wiedza oskarżycieli publicznych z prawa wykroczeń miała w pierwszej kolejności zostać uzupełniona w oparciu o założenia organizacyjno-programowe 2-dniowego programu warsztatów szkoleniowych Szkoły Policji w Pile.

Dowód: akta kontroli str. 86-88 Tom III

⁴⁴ Wprowadzone decyzją nr 316 i 317 Komendanta Głównego Policji z 1 października 2015 r.

⁴⁵ Wdrożonego decyzją nr 252 KGP z 18 kwietnia 2008 r. zmienioną decyzją nr 255 KGP z 13 czerwca 2013 r.

⁴⁶ Wprowadzonego decyzją nr 846 Komendanta Głównego Policji z 30 listopada 2007 r.

⁴⁷ Jako właściwej w tym zakresie komórki organizacyjnej KGP.

⁴⁸ Procedura taka zgodna była z decyzją nr 863 KGP z dnia 5 grudnia 2007 r. w sprawie *opracowywania, wprowadzania, zmiany i uchylania programów szkolenia zawodowego i programów nauczania*.

Z kolei Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji - w ramach przygotowania do zmian w procedurze karnej - w 2014 r. do programu nauczania na kursie dla biegłych kryminalistyki wprowadziło zajęcia dotyczące nowelizacji *Kpk*, w szczególności roli biegłego w nowych warunkach procesowych.

7. Autorzy programów nauczania.

Każdorazowo do opracowywania i modyfikacji programów nauczania dotyczących kursów specjalistycznych Komendant Główny Policji decyzją powoływał zespół zadaniowy. Przy jego ustalaniu brano pod uwagę zakres tematyczny kursu, którego program dotyczył. W skład takiego zespołu wchodził reprezentanci jednostek szkoleniowych, którym powierzono (albo planowano powierzyć) programy do realizacji oraz wskazani przez komendantów wojewódzkich/Stołecznego Policji przedstawiciele podległych jednostek, dysponujący wiedzą i doświadczeniem z obszaru, którego dotyczyło zadanie. Autorzy programów nauczania posiadali odpowiednie kwalifikacje, umiejętności oraz przygotowanie. Decyzje powołujące zespoły przewidywały możliwość zapraszania do udziału w pracach zespołu również inne osoby, których wiedza i doświadczenie były niezbędne do wykonania zadań zespołu.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy stwierdzić, że programy nauczania omawianych kursów były dostosowane do potrzeb, tj. zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej oraz mogły gwarantować zdobycie przez ich uczestników umiejętności niezbędnych do realizacji zadań w służbie.

Dowód: akta kontroli str. 396-400, 410-413, 416-417 Tom III

8. Materiały dydaktyczne.

Oprócz powyżej wymienionych działań stwierdzono także opracowanie dla funkcjonariuszy - zgodnie z założeniami w koncepcji szkoleniowej - materiałów dydaktycznych dotyczących znowelizowanej procedury karnej.

Jako materiał pomocniczy do doskonalenia zawodowego Komendant Główny Policji zatwierdził i wprowadził podręcznik pn. *Zmiany w procedurze karnej*. Stanowił on narzędzie liderów w prowadzonych, w jednostkach terenowych Policji, szkoleniach. Publikacja ta zawierała analizę nowych regulacji prawnych i opis zadań jakie w związku z tym obarczały Policję. Całość uzupełniona została wzorami dokumentów i płytą CD zawierającą materiały w postaci: elektronicznej wersji podręcznika, prezentacji dotyczącej ujawniania i zabezpieczania mienia przestępczego w nowych warunkach prawnych, podręcznika *Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzenia w teorii i praktyce*, podręcznika *Podstawowe czynności techniczno-kryminalistyczne podczas oględzin miejsca zdarzenia*. Publikacja ta opracowana została z uwzględnieniem zmian w procedurze karnej, które weszły w życie 9 listopada 2013 r., 27 stycznia 2014 r. oraz 2 czerwca 2014 r., oczekujących na wejście w życie z dniem 1 lipca 2015 r. (ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw), a także ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka. W listopadzie 2014 r. publikacja ta została przekazana do wszystkich jednostek Policji, poszczególnych komórek organizacyjnych KGP⁴⁹, CBŚP, CLKP i szkół policyjnych wraz z programem warsztatów szkoleniowych z zakresu zmian w *Kpk*. Jej elektroniczna wersja zamieszczona została także na stronie internetowej Szkoły Policji w Pile. Z uwagi na konieczność aktualizacji treści ww. podręcznika wraz ze zmieniającymi się przepisami *Kpk*, ukazały się trzy jego wydania.

⁴⁹ tj. Gabinet KGP, BSK KGP, BSW KGP, BPIRD KGP.

Przygotowano także materiał dydaktyczny dla policjantów pełniących służbę w prewencji i ruchu drogowym pn. *Wybrane zagadnienia z zakresu zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej dla policjantów prewencji i ruchu drogowego*. Publikacja ta była dostępna od 23 marca 2015 r. na stronie internetowej Szkoły Policji w Pile, w związku z rozpoczynającymi się wówczas szkoleniami z zakresu zmian w procedurze karnej i wykroczeniowej. Materiał ten stanowił zbiór opracowań dotyczących: zmian w prawie wykroczeń i procedurze wykroczeniowej, ze szczególnym uwzględnieniem nowych dla procedury wykroczeniowej instytucji, zmian w stosowanych w ramach postępowania w sprawach o wykroczenia artykułach *Kodeksu postępowania karnego*, zmian wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. *o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka*. Miejsca poświęcono także tematyce wprowadzenia instytucji mediacji do postępowania w sprawach o wykroczenia oraz zmianom w *Kpk* istotnych ze względu na zadania stawiane policjantom prewencji i ruchu drogowego, choćby w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego. Publikacja uwzględniała zmiany wprowadzone ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. *o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw*.

Dowód: akta kontroli płyta CD plik nr 46

Opracowany został także *Poradnik metodyczny dla policjantów prowadzących warsztaty szkoleniowe dotyczące zmian w procedurze karnej*, o którym była już mowa powyżej. Miał on za zadanie wspomóc liderów w realizacji kaskadowych szkoleń w poszczególnych jednostkach Policji i komórkach organizacyjnych KGP. Poradnik ten - w ocenie jego autorów - opracowany został głównie z myślą o osobach, które dotychczas nie realizowały zadań związanych z prowadzeniem szkoleń, lub realizowały je sporadycznie i nie posiadały niezbędnego przeszkolenia w tym zakresie. Zawierał on przydatne wskazówki, które miały ułatwić prowadzącym szkolenia ich realizację na tyle, by skutecznie przekazać niezbędne treści programowe.

Dowód: akta kontroli płyta CD nr 45

Ponadto, materiałami dydaktycznymi były inne publikacje i opracowania zawierające informacje dotyczące poszczególnych zagadnień tematycznych związanych z reformą procedury karnej, opracowywane - oprócz Pełnomocnika Komendanta Głównego Policji do spraw wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej - także przez członków *Zespołu do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*. Publikowane były one np. w periodyku Szkoły Policji w Pile, tj. *Kwartalniku Prawno-Kryminalistycznym*, czasopiśmie *Policja 997*.

Dowód: akta kontroli str. 323-359 Tom III

9. Spotkania i narady szkoleniowe.

W ramach przygotowań do zmiany procedury karnej, w okresie od lutego 2014 r. organizowane były przez Komendę Główną Policji odprawy, spotkania, narady szkoleniowe, które wspierały przygotowanie Policji do realizacji zadań wynikających z reformy procesu karnego. Uczestnikami tych przedsięwzięć byli: zastępcy komendantów wojewódzkich/Stołecznej Policji odpowiedzialni za nadzór nad pracą pionu kryminalnego, kadra kierownicza i funkcjonariusze BSK KGP, BPiRD KGP, BSW KGP, naczelnicy wydziałów dochodzeniowo-śledczych, wydziałów operacyjno-rozpoznawczych i wydziałów prewencji komend wojewódzkich i stołecznej Policji, przedstawiciele szkół policyjnych, koordynatorzy ds. wykroczeń i koordynatorzy ds. ochrony i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka. Podczas nich m.in.: prezentowano najważniejsze informacje związane z wdrażaniem procedury karnej, omawiano zmiany w przepisach procedury karnej i wykroczeniowej i - wynikających z tych zmian - przyjętych rozwiązań, omawiano stan przygotowania poszczególnych komórek organizacyjnych KGP, komend wojewódzkich

i Stołecznej Policji do realizacji zadań po wejściu w życie znowelizowanych przepisów *Kpk*, identyfikowano problemy jakie wynikają lub mogą wynikać ze stosowania nowej procedury karnej, poddawano dyskusji rozwiązania prawne objęte nowelizacją, wymieniano doświadczenia, poruszano kwestię realizacji szkoleń kaskadowych. W ramach tych przedsięwzięć, część merytoryczna prowadzona była przez osoby posiadające wiedzę z procedury karnej/wykroczeniowej bądź w niej uczestniczące. Efektem takich spotkań było niekiedy formułowanie wniosków wskazujących na konieczność objęcia przez osoby odpowiedzialne nadzorem i monitoringiem konkretnych działań związanych z wdrażaniem zmian wynikających z nowelizacji *Kpk* lub wskazanie konkretnych działań, jakie należało przeprowadzić w związku z wdrożeniem znowelizowanej procedury karnej.

Dowód: akta kontroli str. 101-428 Tom II

10. Konkurs *Policjant Służby Kryminalnej Roku 2015*.

W terminie 23-25 czerwca 2015 r. - z inicjatywy BSK KGP - przeprowadzono I edycję *Ogólnopolskiego Konkursu Policjant Służby Kryminalnej Roku 2015*. Głównym celem ww. przedsięwzięcia było motywowanie funkcjonariuszy do doskonalenia umiejętności praktycznych i poszerzania wiedzy niezbędnej do prawidłowego wykonywania obowiązków służbowych w związku z nowelizacją procedury karnej. Zarówno zadania praktyczne, jak i teoretyczne były przygotowane w oparciu o stan prawny obowiązujący do 30 czerwca 2015 r. oraz po 1 lipca 2015 r. W każdym zadaniu wskazywano, według którego stanu prawnego należało udzielić odpowiedzi. Taka konstrukcja testów konkursowych pozwalała na dokonanie oceny stopnia przygotowania funkcjonariuszy z zakresu praktycznego stosowania znowelizowanych przepisów *Kpk*. Należy podkreślić, że finał konkursu został poprzedzony przeprowadzeniem eliminacji wojewódzkich we wszystkich garnizonach Policji, co dało możliwość sprawdzenia wiedzy również tych funkcjonariuszy, którzy nie zakwalifikowali się do następnego etapu. W ramach konkursu wyłoniono zwycięzców w kategoriach: policjant dochodzeniowo-śledczy, policjant operacyjno-rozpoznawczy, policjant nadzorujący pracę dochodzeniowo-śledczą oraz technik rytminalistyki.

Dowód: akta kontroli płyta CD plik nr 14

11. Nadzór Komendanta Głównego Policji nad organizacją działań dydaktycznych.

Przedsięwzięcia szkoleniowe w zakresie nowelizacji procedury karnej prowadzone przez liderów w jednostkach organizacyjnych Policji stanowiły doskonalenie zawodowe lokalne. Były one organizowane przez jednostki organizacyjne Policji, a odpowiedzialność za ich realizację ponosili kierownicy jednostek organizacyjnych Policji. Wsparciem w tym przedsięwzięciu były działania podjęte przez *Zespół do spraw monitorowania i wdrażania w Policji zmian w procedurze karnej*, polegające na przygotowaniu jednolitego programu warsztatów, odpowiednich materiałów dydaktycznych, a także pomocy w przeszkoleniu grupy liderów.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia w Policji właściwej organizacji i koordynacji przygotowań związanych z wdrożeniem nowelizacji *Kpk*, Komenda Główna Policji prowadziła stały monitoring liczby prowadzonych szkoleń, terminów ich realizacji, liczby osób przeszkolonych.

Zgodnie z odpowiednimi wytycznymi⁵⁰ komendanci wojewódzcy i Stołeczny Policji przekazywali (przez cały okres realizacji przedsięwzięć szkoleniowych) do Gabinetu Komendanta Głównego Policji, tj. komórki organizacyjnej KGP odpowiedzialnej za nadzorowanie procesu szkolenia w Policji, comiesięczne

⁵⁰ Zawartymi w piśmie zastępcy dyrektora Gabinetu KGP z 24 września 2014 r. (znak: L.dz. Grz-9373/14).

zestawienia o wszystkich osobach objętych szkoleniami ze zmian w procedurze karnej. Ponadto, dodatkowo nadzór sprawowany był przez BSK KGP, w zakresie przygotowania funkcjonariuszy służby kryminalnej, które gromadziło, a następnie weryfikowało otrzymane z jednostek informacje o liczbie osób przeszkolonych, terminach realizacji szkoleń, czasie trwania szkolenia, ilości wydanych zaświadczeń o ukończeniu szkoleń. Z kolei, w zakresie przygotowania funkcjonariuszy pionu prewencji, dodatkowy monitoring dotyczący realizacji szkoleń pod względem merytorycznym i ilościowym prowadzony był przez Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP. Zgodnie z założeniami i poleceniami kierownictwa KGP w zakresie realizacji przez KWP/KSP kaskadowych szkoleń w ramach doskonalenia lokalnego, komendy wojewódzkie i Stołeczna Policji przesyłały do ww. biura (w wyznaczonych trzech terminach, tj. do 21 kwietnia, do 21 maja i 5 czerwca 2015 r.) sprawozdania w formie tabelaryczno-opisowej z efektów prowadzonych szkoleń.

Dowód: akta kontroli str. 175-317 Tom III

Informacje o realizacji i poziomie szkoleń pozyskiwano także od funkcjonariuszy Policji m.in. za pomocą przeprowadzonego badania ewaluacyjnego wśród słuchaczy Szkoły Policji w Pile⁵¹ dotyczącego szkoleń ze zmian w procedurze karnej w jednostkach terenowych. Wyniki tych badań wskazały, że nie we wszystkich przypadkach szkolenia te spełniały oczekiwania ich uczestników. Powodem niezadowolenia były: zbyt krótki czas jego trwania, zbyt mało szczegółów, brak aspektów praktycznych, źle przygotowane szkolenie, nieprzygotowani prowadzący.

Dowód: akta kontroli str. 370-380 Tom III

Ewentualne odstępstwa od zasad określonych przez Komendę Główną Policji były przedmiotem wyjaśnień lub podejmowanych przez jednostki działań naprawczych. Ponadto, zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, każdorazowo podczas organizowanych wideokonferencji, odpraw, spotkań zarówno komendantom wojewódzkim/Stołecznemu Policji, ich zastępcom jak i naczelnikom, zwracano uwagę na konieczność zapewnienia wszystkim funkcjonariuszom rzetelnych, jednolitych szkoleń w oparciu o przygotowane programy warsztatów oraz materiały dydaktyczne.

Mając na uwadze powyższe ustalenia stwierdzić należy, że Komendant Główny Policji miał aktualną wiedzę o realizacji w jednostkach Policji szkoleń dotyczących zmian wynikających z nowelizacji procedury karnej.

* * * *

Z uwagi na ocenę pozytywną kontrolowanego obszaru odstąpiono do formułowania wniosków i zaleceń.

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
Mariusz Błaszczak
Mariusz BŁASZCZAK

Wykonano w 2 egz.:

Egz. Nr 1 - Komenda Główna Policji

Egz. Nr 2 - aa

⁵¹ Badanie przeprowadzone zostało 31 marca 2015 r. wśród słuchaczy Szkoły Policji w Pile odbywających doskonalenie zawodowe na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze (OR-II/15) oraz kursach specjalistycznych dla policjantów wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze (DS-I/15, DS-II/15, DS-III/15). Celem tego działania było uzyskanie informacji na temat ilości osób przeszkolonych w zakresie zmian w procedurze karnej w jednostkach terenowych.